

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

Astăzi, 16 octombrie 2003,
în Amfiteatrul-Studio al Universității Spiru Haret și al Televiziunii România de Măine

Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea i se conferă titlul academic *Doctor Honoris Causa* al Universității Spiru Haret

Rectorul, prof.univ.dr. Aurelian BONDREA,
rostește *Laudatio* și înmânează prestigioasele însemne academice

Anul de învățământ 2003-2004 ne dorim a fi un an al unei și mai mari deschideri spre lume a Universității Spiru Haret.

În acest sens, îmi face plăcere să vă aduc la cunoștință că, în cursul acestei luni, Universitatea Spiru Haret va fi gazda unui eveniment memorabil, de larg răsunet internațional. Este vorba de conferirea titlului academic de *Doctor Honoris Causa* al Universității Spiru Haret Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea, ilustră personalitate a lumii contemporane, cu prilejul aniversării a 25 de ani de Pontificat.

Ceremonia va avea loc pe 16 octombrie și va fi transmisă în direct de Televiziunea România de Măine, realizându-se și un duplex cu Centrul de Televiziune al Vaticanului.

Avem onoarea de a fi singura Universitate din spațiul de spiritualitate ortodox, care a fost acceptată de Suveranul Pontif pentru a-i decerna titlul academic de *Doctor Honoris Causa*, expresie de netăgăduit a prestigiului pe care l-a dobândit și de care se bucură deja Universitatea noastră în lume.

Rectorul Universității Spiru Haret
Prof.univ.dr. Aurelian BONDREA

Din cuvântarea rostită la festivitatea de deschidere a anului de învățământ 2003-2004 la Universitatea Spiru Haret

Însăși ideea universității, universală *ex definitione*, nu înseamnă că aceasta se înscrie în vreun fel în afara realităților țării în care a luat ființă. Dimpotrivă, istoria arată în ce măsură universitățile au fost instrumente de formare și răspândire a culturii țării respective, contribuind într-o mare măsură la formarea simțământului național. De aceea universitatea constituie în mod natural o parte a patrimoniului cultural al poporului respectiv. În acest sens se poate spune că ea aparține poporului.

Sanctitatea Sa Papa Ioan Paul al II-lea

Din cuvântarea Dragostea de adevăr, sursă de cercetare, rostită la 4 mai 1980.

Suveranul
Pontif
în
România -
„Grădina
Maicii
Domnului”

Pagina 4

„România,
țară-punte între
Orient și Occident...
Cu ajutorul lui Cristos,
vei fi protagonista
unei perioade de
entuziasm și curaj.
Vei fi națiune
prosperă,
pământ roditor
de bine,
popor solidar
și făcător de pace.
Dumnezeu
să te ocrotească
și să te
binecuvânteze
mereu!”

Papa Ioan Paul al II-lea

2 septembrie 2003

25 de ani de Pontificat Omagiul României

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
ION ILIESCU

PATRIARHUL BISERICII
ORTODOXE ROMÂNE
PREA FERICITUL TEOCTIST

Creștinătatea, întreaga omenire omagiază, în acest an, împlinirea unui sfert de secol de la alegerea lui Ioan Paul al II-lea în fruntea Bisericii Catolice. Evenimentul în sine are o semnificație istorică aparte: la 16 octombrie 1978, un distins prelat polonez, slujitor al Bisericii din Estul captiv, era chemat într-o demnitate de cea mai strălucită responsabilitate a lumii, cu speranța de înnoire, reconciliere și deplină înflorire a Spiritualității Umane. Redescoperirea și practicarea Umanismului Milenar este, de altfel, alternativa pe care Sanctitatea Sa Ioan Paul al II-lea o contrapune cu o inimitabilă perseverență și devoțiune amenințărilor multiple ale contemporaneității. În centrul Umanismului Milenar stă conceptul total de iubire: „A iubi – evidențiază Sfântul Părinte – înseamnă esențialmente a te dăruiri celorlalți. Departe de a fi o înclinație instictivă, Iubirea este o hotărâre conștientă a voinței de a merge spre ceilalți... Este secretul Fericirii”.

Faptul că România și capitala ei au fost alese – împreună cu alte șapte mari orașe ale lumii: Cracovia, Buenos Aires, Roma, Strasbourg, New York, Sao Paolo și Ierusalim – ca loc unde să fie marcați în mod deosebit douăzeci și cinci de ani de pontificat ai Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea reprezintă, pentru noi, semnul cel mai elocvent al împlinirii unei profeții. Atunci când a pășit pentru prima oară pe pământul sării noastre, Sanctitatea Sa a adresat poporului român și țării sale aceste cuvinte, nedepășite în cutezanță și afecțiune: „România, cu ajutorul lui Cristos vei fi protagonista unei noi perioade de entuziasm și curaj. Vei fi națiune prosperă, pământ roditor de bine, popor solidar și făcător de pace. Dumnezeu să te binecuvânteze mereu”.

Au trecut patru ani de atunci și acestei României îi revin astăzi cinstea și bucuria de a fi singura țară majoritar ortodoxă care ține să omagieze una dintre cele mai benefice ipostaze ale ființei umane din câte cunoaște istoria.

(Continuare în pag. 2)

Petrecem clipe de adâncă emoție, precum se cuvenea în asemenea momente, când Biserica Mântuitorului Iisus Hristos, prin smeriții ei slujitori, noi cei de astăzi, caută să-și refacă unitatea pierdută din cauza păcatelor noastre și ale lumii. Iată, la acest început de mileniu, un moment ca cel de astăzi ne dăruiește o bucurie și o emoție care trec dincolo de cele văzute ce se petrec în această, am putea spune, sacră incintă, înnoită acum, Ateneul Român, sub a cărui boltă s-au desfășurat în decursul istoriei noastre naționale, de când există acest așezământ, fapte mărețe, care ar trebui să vorbească mai mult inimilor noastre românești, fapte care ar trebui să fie proclamate mai mult decât sunt ele zugrăvite pe fresca aceasta celebră a marelui pictor Costin Petrescu.

Sunt așadar momente nu create de oameni; sunt momente venite de dincolo de zările omenești, de la Dumnezeu, ceea ce am văzut cu toții în filmele proiectate înainte, ceea ce am ascultat chiar acum din compoziția tânărului Ciprian Porumbescu, venit din partea cea mai frumoasă, mai sfântă și mai curată a țării noastre, din sfânta Bucovina. Toate se împletesc cu momentele dramatice ale Revoluției, cu rolul acelor tineri din acele clipe care ne-au făcut să fim în stare să ne arătăm smerita noastră vrednicie în refacerea unității noastre sufletești și a unității de credință.

Am privit cu emoție și mi-am adus aminte de prima întâlnire cu Sanctitatea Sa, din 1989, în condiții când nu era posibil și când chiar în mod dur am fost bruscat să nu mă întâlnesc cu Sfântul Părinte, deși anunșasem din timp această întâlnire, și totuși întâlnirea a avut loc. Și atunci, iată că, peste noi și uneori împotriva aceluia care își manifestă împotrivirea contra binelui, a iubirii și a unității, ne ajută Dumnezeu.

(Continuare în pag. 2)

CUVÂNTAREA PATRIARHULUI BISERICII ORTODOXE ROMÂNE PREA FERICITUL TEOCTIST

(Continuare din pag. 1)

De aceea, văzând programul acesta întocmit cu neîntrecută măiestrie de către cei ce au organizat întâlnirea de astăzi, am prilejul să spun cât de emoționat am rămas când m-am văzut pe coperta invitației și a programului acestei frumoase sărbători, alături de cel pe care îl sărbătorim. Mi-am adus aminte iarăși de puterea lucrătoare a mărturiei creștine. Văzând la fiecare număr din programul, atât de bine întocmit, cuvântul „mărturie – testimoniu”, m-am dus cu gândul la Domnul nostru Iisus Hristos, care ne numește pe toți creștinii *martorii* Săi: „Voi sunteți martorii mei” – Martorii învierii lui Hristos.

De aceea voi spune, în continuare, ceea ce am văzut și ceea ce am auzit mai înainte aici, atât de profund și atât de frumos, încât voi prezenta o mărturie despre acest jubileu care depășește clipa de acum, dacă vrem să-l apreciem cum se cuvine.

Iubiți frați și surori în Domnul,
Cu bucurie și părtașie frățească, specific marilor sărbători bisericești, împreună cu ierarhii, clericii și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române aduc distinsei adunări mărturie și cuvânt de iubire personalității celui care acum 25 de ani a fost ales să părăsească frumoasa Cracovie spre a continua șirul episcopilor martiri ai Romei în jilțul de Arhipăstor, cu numele emblematic de Ioan Paul al II-lea, pentru a sluji Bisericii lui Hristos și prin aceasta omenirii întregi.

Copleșit de însemnata responsabilități la care Duhul Sfânt îl chemase, dar și de simțământul de a comunica multumirii nerăbdătoare primului său cuvânt, după îndeplinirea alegerii, în acele clipe a rostit, așa după cum s-a amintit aici mai înainte, cu vocea sa pătrunzătoare specifică vârstei de atunci a Sanctității Sale, acele cuvinte pe care Domnul Hristos ni le adresează deseori nouă: „Nu vă temeți!” (Luca 12, 7). Ca aurora dimineții, aceste scumpe cuvinte evanghelice vesteau însă mesajul și cuprinsul celor 25 de ani de arhipăstorie, dorința de a înălțura teama strecurată în numeroase și neașteptate forme în ființa umană și a sădi în aceasta pacea – mama tuturor virtuților creștine, cum se exprimă Sfântul Ioan Gură de Aur – încoronată cu iubirea, care niciodată nu cade, pentru că „Dumnezeu este iubire” (I. Ioan 4, 16).

Dar iată că Dumnezeu, cel în Prea Sfânta Treime laudat, în înțelepciunea și iubirea Sa de oameni a rânduit ca popasul acestei rodnice slujiri de 25 de ani, slujire apostolică a Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea, apostol al păcii, al dialogului și al ecumenismului, să aducă pe prim-plan însemnătatea și forța aceluiași cuvinte: „Nu vă temeți!” necesare și astăzi. Acest îndemn, reactualizat acum, vine cu însăși autoritatea și puterea Mântuitorului Iisus Hristos, care numai El poate liniști valurile răului din lumea aceasta, întrucât numai regăsirea forței creștinismului primar, aceea de restaurare a omului în Hristos prin energiile necreate și puterea de îndumnezeire a omului, și numai regenerarea civilizației umane prin credința în Evanghelie mai pot salva o lume aflată în derivă și îndreptată cu repeziune spre imperiul secularizării, egoismului și disprețului față de semen. Împlinindu-și dorul său tainic de a construi prin intermediul acestui mesaj o punte spirituală între Orient și Occident, chiar între Ortodoxie și Biserica pe care o păstorește, și trăind fiurul de a pași pe pământul țării noastre, punte între Orient și Occident, Sanctitatea Sa dă prima mărturie că a descoperit la noi, în țara noastră, punctul de răscură între Europa Răsăriteană și cea Apuseană, numindu-ne „Grădina Maicii Domnului”.

Această tradițională metaforă denumește însuși locul de întâlnire și sinteză al celor două universuri spirituale creștine, aria

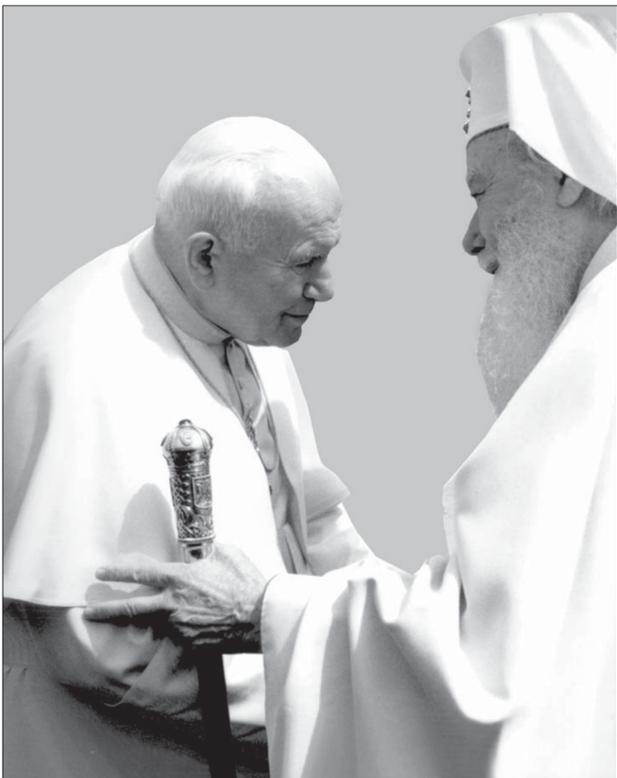
culturală și civilizația unică a celui „Bizanț după Bizanț”, depozitată de secole în țara și în Biserica noastră și exprimată în mărturisirea și doxologia credinței noastre, dar în graiul romanității orientale, în arta construirii și zugrăvirii sfințelor biserici și splendoarea Liturghiei ortodoxe și în strălucirile ei fără de asemănare, amintite adesea de Sanctitatea Sa în călduroasele aprecieri la adresa Bisericii și țării noastre, România. Făcând parte din marele trunchi al romanității, continuată de popoarele neolatine din Apus, noi am înțeles Ortodoxia noastră nu ca pe un factor de izolare și de antagonisme între creștini, ci ca pe izvorul principal al bogăției noastre duhovnicești lăuntrice, privită și primită acum cu viu interes de lumea apuseană care are aceleași rădăcini latine ca și noi, românii. De aici socotim că izvorăște și vocația noastră pentru deschiderea ecumenică și dialog rodnic cu lumea întreagă creștină de toate confesiunile, cu cultura, cu arta și civilizația lumii.

Vorbind despre noi, Sanctitatea Sa a remarcat cu emoție și prețuire cultura și latinitatea noastră, istoria, vrednicia, evlavia și blândețea românilor, forța lor de creație în domeniile artei, neuitând nici frumusețea străvechii vieți monahale de la noi, care a înflorit aici încă din primele secole creștine. Și-a îndreptat apoi atenția spre domnișorii evlavioși, ctitori de biserici creștine sau martirizați pentru credință. Reține cu admirație o seamă de personalități prestigioase ale culturii noastre românești care i-au încântat sufletul, amintindu-i cu adâncă venerație pe martirii neamului nostru și pe toți cei ce pentru Hristos au murit în închisorile comuniste, precum și pe cei ce au strălucit pe bolta creștinătății întru lumina învierii lui Hristos. Pe smeritul pătimitor, scriitor și grăitor de Dumnezeu, monahul Nicolae Steinhardt, l-a aflat în chilia rugăciunii lui neîncetate de la mânăstirea sa, Rohia, din ținutul Maramureșului.

Rostite în fața multimilor din capitala noastră sau de la Roma, aceste mărturii au fost încununare de precizarea investiției cu autoritatea Sanctității Sale, spunând: „Cum e cunoscut, potrivit tradiției, credința creștină a fost purtată în aceste ținuturi de frațele lui Petru, Apostolul Andrei”. Precizare așteptată de secole de noi, prin care ni se recunoaște încreștinarea noastră ca popor de către întâiul chemat la apostolat, Andrei.

Asemenea rostiri și mărturii arată prețuirea față de poporul nostru, arată iubire, prețuire și nădejde vie. Oricare dintre urmașii noștri, citind aceste pagini închinatelor Bisericii noastre și tuturor românilor de către Sanctitatea Sa, le va păstra întru inima lui, ca pe niște cuvinte profetice. Prin puntea sa de iubire, de rugăciune și de cunoaștere în Duhul lui Hristos, punte zidită în sufletele românilor, Sanctitatea Sa ne-a arătat nu numai încredere, ci ne-a încurajat, pe noi, românii, ca pe niște urmași de sfinți, de eroi și apărători ai credinței lui Hristos. Ca fii și slujitori ai Bisericii Ortodoxe Române, se cuvine să-l cinstim pe acest mare făcător de punți, de obârșie poloneză, din vecinătatea noastră imediată, mai ales a Moldovei, pentru sensibilitatea sa impresionantă față de noi, atât de cordial exprimată în cuvântul pe care mi l-a adresat la plecarea din Roma, zicând: „Întorcându-vă acum în patrie, fiți sigur că România este în inima episcopului Romei, care se roagă în fiecare zi pentru iubitul popor român”.

Dar, onorată asistență, culmea de pe care privim noi acum, cu ochii minții, strădania și pastorația atât de cuprinzătoare a Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea, în cele două decenii și jumătate de pontificat, mărturiile pe care l-a făcut cu privire la Biserica și țara noastră se întregesc cu obolul său de suflet, de inimă pe care ni l-a oferit pentru construirea viitoare

Catedrale a Mântuirii Neamului ca împlinire a testamentului primului Patriarh al României, Miron Cristea. Împărtașindu-vă această bucurie, onorată asistență, acum, în această zi a bucuriei, a iubirii și a nădejdii, vă aduc la cunoștință faptul că în acest moment putem pași la construirea catedralei din parcul Carol. Vă rog, drept umare, să înălțăm un gând către Bunul Dumnezeu să binecuvinteze începerea lucrărilor și să ajute terminarea acestui lăcaș al slavei Sale și al vredniciei binecredinciosului popor român de pretutindeni.

Așadar, cele două decenii și jumătate de pontificat ne apar, iubirii mei, în același timp ca o deschidere a „unei ere de curaj și entuziasm” acum, la începutul acestui mileniu, eră legată de speranță și începutul unității creștine. Ne trebuie pentru aceasta rugăciune stăruitoare; ne trebuie răbdare, ne

trebuie înțelepciune. Se cuvine nouă, mai ales slujitorilor Bisericii din România, surori de credință și de neam, să însoțim dialogul nostru cu iubire, sinceritate, bună credință, spre a-l face rodnic în viața credincioșilor.

În această încercare a binelui în confruntarea lui cu dușmanii săi și ai lui Dumnezeu, să nu uităm că „misiunea ce caracterizează al treilea mileniu este aceea de a conlucra pentru a reda Europei etosul său cel mai profund și chipul său autentic”. Sunt cuvintele din declarația comună semnată de Sanctitatea Sa și de smerenia mea la Roma, anul trecut.

Cu aceste gânduri, rugăm pe Bunul Dumnezeu să dăruiască Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea mulți ani și binecuvântată lucrare în slujirea păcii, a unității Bisericii și a lumii întregi.

Papa Ioan Paul al II-lea

– repere biografice –

PAPA IOAN PAUL al II-lea, pe numele de mirean Karol Josef Wojtyła, s-a născut la 18 mai 1920, la Wadowice (Polonia). Tatăl său a fost ofițer. Rămâne orfan de mamă la vârsta de 9 ani. A fost un elev eminent și un bun sportiv.

În 1938, începe să studieze literale și filosofia la Universitatea din Cracovia. În timpul celui de-al doilea război mondial lucrează ca muncitor la o fabrică de produse chimice. Din 1942 studiază teologia. Este hirotonisit la Cracovia, la 1 noiembrie 1946. Continuă studiile la Universitatea Papală Angelicum din Roma. În timpul vacanțelor slujește în Franța și Belgia. Revine în Polonia în 1948. Își definitivează studiile de filosofie la Universitatea din Cracovia. În 1953, susține, la Universitatea din Lublin, examenul de docență, cu lucrarea *Despre posibilitățile de creare ale eticii catolice în sprințul sistemului lui Max Scheler*; primește Catedra de Etică Socială. Numit episcop de Cracovia, în 1958, apoi arhiepiscop de Cracovia, în 1964.

La 26 iunie 1967, este investit cu titlul de cardinal.

A fost ales papă la 16 octombrie 1978, iar încoronarea a avut loc în ziua de 22 octombrie 1978, proclamată zi națională a statului Vatican. Papa Ioan Paul al II-lea este cel de-al 264-lea papă, primul papă neitalian din anul 1523. La data alegerii sale era cel mai tânăr papă (58 de ani) din acest secol.

Titlatura completă a Papei este: *Episcop al Romei, Vicar al lui Christos, Primat al Italiei, Arhiepiscop și Mitropolit al Provinciei Romane, Suveran al Statului-oraș Vatican (vescovo di Roma, vicario di Gesù Cristo, Successore del principe degli Apostoli, Sommo Pontefice della Chiesa Universale, Patriarca*

CUVÂNTAREA PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI ION ILIESCU

(Continuare din pag. 1)

După un sfert de secol de la accederea sa pe scaunul Sfântului Petru – fratele Sfântului Andrei, apostolul românilor – Ioan Paul al II-lea și-a înscris în mod strălucit numele în cartea făuritorilor de istorie. Nimeni poate, de la Sfântul Pavel, „apostolul neamurilor”, nu a mai reușit să imprime cu atâta putere și eficiență pecetea mesajului adus lumii de Cel ce a fost Dumnezeu și Om: „Să nu vă fie teamă”.

A le reda oamenilor încrederea în puterea lor de a doborî supremația răului, a demonstra că puterea sufletului omenesc poate spulbera cel mai cumplit sistem de oprire și degradare a omului și a declanșa procesul istoric ce a împins în neant acest sistem, prin reacția conștiințelor eliberate de frică, acesta a fost, poate, marea aport al Papei Ioan Paul al II-lea în istorie.

În clipa în care frica s-a spulberat și oamenii au decis – ca și tinerii noștri în decembrie 1989 – să fie liberi cu orice preț, chiar cu prețul jertfei martirice, a sunat ceasul de pe urmă al „imperiului răului”

S-a văzut și se vede însă că problemele cu care se confruntă omenirea timpului nostru nu se reduceau și nu se reduc la abolirea unui totalitarism de dreapta sau de stânga. Ele sunt mult mai complexe și mai adânci și, dacă nu vom ști să le facem față, umanitatea va fi în mod grav și ireversibil afectată. Împotriva acestui curs spre neant s-a angajat cu toată puterea Sanctitatea Sa Ioan Paul al II-lea. A străbătut planeta fără odihnă, spre a semăna pretutindeni germenii unei lumi în care valorile creștine și umaniste să triumfe asupra cursului primejdios și, în cele din urmă, fatal atât naturii, cât și omului. Sanctitatea Sa a avut curajul să înfrunte o lume prost rânduită, în care majoritatea covârșitoare e cufundată în mizerie și disperare. Acestei lumi Papa Ioan Paul al II-lea i-a cerut să nu se lase pradă disperării, ci „să treacă pragul speranței”.

Am înțeles că, pentru Sanctitatea Sa Ioan Paul al II-lea, creștinismul readus la

aspirațiile sale umaniste fundamentale este o cale esențială de izbăvire a speciei noastre. Creștinismul deschis spre dialogul cu celelalte religii ale Planetei și, înainte de toate, ecumenic.

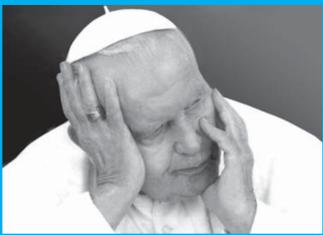
În acest sens i-a fost dat Ortodoxiei românești – ca religie a celei mai mari părți dintre români – dar și celorlalți credincioși ai Bisericii nedespărțite din primele veacuri, să pună temelia unei noi ere în istoria universală: era refacerii unității creștine. De acest început se leagă numele Părintelui Patriarh Teoctist, în care Sanctitatea Sa Ioan Paul al II-lea și-a găsit un interlocutor decisiv încă din vremea când ceasul libertății nu sunase în Europa. În conlucrarea celor două Biserici și a întâistătorilor lor s-au făcut primii pași spre regăsirea făgașului firesc al dezvoltării noastre spirituale și al cursului istoriei noastre, o istorie și o evoluție spirituală care n-au opus niciodată unei părți din Europa cealaltă parte a ei și n-a trasat granițe absurde pe criterii confesionale.

Popor creștin din vremea când a putut da creștinătății europene unitare pe un Ioan Cassian și Dionisie Exiguul, popor latin ca limbă și conștiință, dar ortodox prin opoziția sa, românii s-au simțit totdeauna europeni și, azi, ei cred că aduc Europa tocmai această înzestrare naturală care-i înscrie între constructorii „Europei sufletului european”. **Ea nu poate fi decât Europa valorilor eterne, a moștenirii antice greco-romane indisolubil preluate în noua sinteză.**

Românii sunt pe deplin conștienți de responsabilitățile epocii pe care o străbate omenirea. Ei sunt pătrunși de îndemnul Sanctității Sale Ioan Paul al II-lea spre edificarea unei lumi a păcii și prosperității, a credinței și a iubirii, a armoniei valorilor și cooperării benefice. De aceea, ne exprimăm deosebită prețuire pentru Sanctitatea Sa Ioan Paul al II-lea, exponentul cel mai ilustru al renăscutului Umanism Milenar și, totodată, un mare și statornic prieten al poporului român.

La mulți ani!

PAPA IOAN PAUL al II-lea

Cugetări

Artă, cultură, credință, economie, învățământ, mass-media, știință

EDITURA FUNDATIEI ROMÂNIA DE MÂINE

Papa Ioan Paul al II-lea. Cugetări.

Artă, cultură, credință, economie, învățământ, mass-media, știință.

Prefață, selecție și traducere de Nicolae Mares

Editura Fundației România de Măine

Omul de azi se pare a fi permanent amenințat de propria sa creație ... Se pare că în aceasta constă principalul capitol al dramei existenței umane contemporane. Omul trebuie să iasă victorios din acest conflict dramatic, care amenință a se transforma în tragedie, trebuie să dobândească stăpânirea supremă asupra lumii și să domine peste lucrurile pe care le creează.

Nu există un spirit universitar adevărat acolo unde nu există dragostea fierbinte inspirată de căutarea adevărului și a cunoașterii.

Importanța cardinală a culturii, potrivit lui Toma de Aquino, constă în aceea că aceasta îmbracă într-un fel forma vieții omului. *Omul își trăiește adevărata sa viață datorită culturii.* Viața lui este cultură totodată și prin aceea că prin ea omul se impune și se diferențiază de toate celelalte ființe care intră în componența lumii vizibile: omul nu se poate dispensa de cultură.

Devine un lucru natural și clar că sarcina principală și primordiale a culturii, în general, și în același timp a oricărei culturi, este de a educa. Aceasta înseamnă că prin educație omul devine din ce în ce mai mult om - în sensul că tot mai mult „să fie” și nu tot mai mult „să aibă” - iar prin tot ceea ce „are”, prin ceea ce „dispune”, să știe să fie tot mai mult om - aceasta înseamnă să știe să fie „totodată nu numai cu alții”, ci - de asemenea - și „pentru alții”.

Dacă în numele viitorului culturii trebuie să se apeleze și mai mult la dreptul omului de „a fi” - dacă în numele aceluiași țel trebuie să se ceară primatul sănătos al familiei în întreaga operă de educare a omului într-o omenie adevărată - atunci pe aceeași linie trebuie promovată la rândul său dreptul Națiunii. Acest drept trebuie pus de asemenea la bazele culturii și ale educației.

Omenirea este chemată să facă un mare pas înainte, către înțelepciune și cultură. Lipsa de cultură și necunoașterea valorilor umane adevărate atrag după sine amenințarea dispariției omenirii.

... Specificul universității, în raport cu alte centre de studii și cercetări, îl constituie tocmai practicarea cunoașterii universale, ceea ce nu înseamnă abordarea tuturor disciplinelor, ci mai degrabă faptul că la universitate fiecare știință se practică în spirit universal, deci cu conștiința că fiecare dintre ele, cu toate că e diferită, este atât de legată de celelalte, că nu poate fi învățată - cel puțin în sfera intențională - în afara contextului tuturor celorlalte. Închiderea în sine înseamnă - mai devreme sau mai târziu - condamnarea la ariditate, adică riscul de a lua ca normă a adevărului definitiv numai o metodă de analiză, abordându-se în amănunțime doar un fragment din realitate.

...În timpurile noastre omul este subestimat de către sistemele economice, care exploatează comunități întregi. În afară de aceasta se întâmplă să mai fie și victima unor sisteme politice sau ideologice care subjugă spiritele popoarelor. Creștini fiind, nu putem tăcea, trebuie să înfierăm această împilare culturală, care nu permite persoanelor și grupurilor etnice să fie ele însele, potrivit celor mai profunde chemări ale acestora. Prin aceste valori culturale, omul ca persoană sau colectivitate trăiește o viață cu adevărat umană și nu se poate admite distrugerea acestei trăiești de existență. Istoria se va dovedi aspră cu epoca noastră, dacă aceasta va sugruma, în continuare, dacă va deprava și în mod brutal va oprima cultura în atâtea regiuni ale lumii

Ființa umană trebuie să fie întotdeauna un scop și niciodată un mijloc, un subiect și nu un obiect, nici un produs comercial.

Globalizarea nu trebuie să fie un nou tip de colonialism. Trebuie să respecte diversitatea culturilor care, în cadrul armoniei universale a popoarelor, sunt cheile de interpretare a vieții.

Conferirea titlului academic *Doctor Honoris Causa* al Universității Spiru Haret *Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea*

Ceremonia se desfășoară joi, 16 octombrie 2003, în Amfiteatrul-Studio al Universității Spiru Haret și al Televiziunii România de Măine

În program:

Un Pontificat al Iubirii,
film omagial dedicat personalității
Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea

Iubirea

Versuri: Suveranul Pontif
Muzica: Marcel Dragomir

Elogiu adus de Corul Madrigal
Dirijor: maestrul Marin Constantin

Din versurile Suveranului Pontif

Recită: Lucia Mureșan
și Constantin Codrescu

Laudatio

Prezintă:
Prof.univ.dr. Aurelian Bondrea,
rectorul Universității Spiru Haret

*Conferirea însemnelor de
Doctor Honoris Causa*

Cuvântul Nuntului Apostolic

Monseniorul Jean-Claude Périsset

Cuvântul Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române

Prea Fericitul Teoctist

Exiști, Doamne!

Versuri: Sfântul Părinte
Muzica: Petru Stoianov

„Doresc să îmbrățișez întreaga Românie”

„Într-adevăr, privind istoria Bisericii pe pământ românesc, putem repeta cu inima plină de recunoștință: «Mari sunt lucrările Domnului!»

«Mari sunt lucrările Domnului!» Exclamația psalmistului mi se naște spontan în inimă, în această vizită a mea care-mi oferă posibilitatea să văd cu proprii ochi minunile pe care le-a făcut Dumnezeu de-a lungul secolelor și mai ales în ultimii ani.

Până nu de mult, era de neimaginat că Episcopul Romei ar fi putut veni în vizită la frații și surorile în credință care trăiesc în România. Astăzi, după o lungă iarnă de suferință și de prigoană, putem în sfârșit să ne dăruim unii altora îmbrățișarea păcii și să-l laudăm împreună pe Domnul. Vă salut pe toți cu multă afecțiune, mult iubiri frați și surori. Salut cu deferență și cordialitate pe Beatitudinea Sa Patriarhul Teoctist, care printr-un prețios gest fratern a voit să asiste la această concelebrare euharistică. Prezența sa, cordialitatea sa, spiritul său ecumenic mă impresionează profund. Îmi exprim recunoștința mea și pentru toate acestea îi aduc mulțumire Domnului nostru Iisus Cristos.

Vă salut încă o dată cu bucurie pe voi, mult iubiri și venerați Frați întru Episcopat, adresând un gând particular arhiepiscopului de București, Monsenior Ioan Robu, și Mitropolitului de Făgăraș și Alba Iulia, Monsenior Lucian Mureșan.(...)

Din această Capitală, doresc să îmbrățișez întreaga Românie, în toată alcătuirea ei: pe toți, din apropiere și de departe, îi asigur de afecțiunea și rugăciunea mea. E o mare bucurie spirituală pentru mine faptul că mă aflu pe pământ românesc și să-i mulțumesc lui Dumnezeu împreună cu voi pentru lucrările minunate pe care le-a înfăptuit și pe care Liturgia timpului pascal ne invită să le

amintim cu bucurie și grațitudine față de Domnul. (...)

În numele acestei mari inspirații ecumenice, mă adresez tuturor celor ce cred în Cristos, care trăiesc în România. Mă aflu aici printre voi însuflețit numai de dorința adevăratei unități și de voința de a îndeplini ministerul petrin pe care Domnul mi l-a încredințat între frații și surorile în credință.

Îmi mulțumesc lui Dumnezeu că îmi este dat să îndeplinesc atare slujire. Doresc din inimă și mă rog ca să se poată ajunge cât mai curând la deplina comuniune fraternă între toți cei ce cred în Cristos din Occident și din Orient. Pentru această unitate, însuflețită de iubire, s-a rugat divinul Învățător în Cenacol în ajunul pătimirii și morții sale. (...)

Dacă uneori s-au produs neînțelegeri și, din păcate, rupturi dureroase în interiorul Trupului mistic a lui Cristos, unic și indivizibil, totuși mai puternică decât orice dezbinare a dăinuit conștiința a ceea ce îi unește pe toți credincioșii și chemarea comună la unitate. La sfârșitul celui de-al doilea mileniu, drumurile care se îndepărtaseră încep să se apropie și asistăm la intensificarea mișcării ecumenice menite să atingă unitatea deplină. Semnele acestui drum neîntrerupt către unitate sunt prezente și pe pământul vostru, în România, țară care în cultura, limba și istoria sa, poartă urmele vieții ale tradiției latine și ale celei orientale. (...)

Maria, Maica Răscumpărătorului, să vă însoțească și să vă ocrotească pentru ca să puteți scrie noi pagini de sfințenie și de generoasă mărturie creștină în istoria României.

Amin!
Cristos a înviat!”

Din *Omilia Sfântului Părinte*,
rostită la București.

Poezia ca expresie supremă a iubirii Din creația poetică a Sanctității Sale

Rugă

Rogu-te, Doamne, ascunde-mă
și gândul meu cel smintit
nu-l expune la atâta neputință
la atâta nevolnicie nu-l expune.

- că nu există recunoștință
care necuprinderea s-o cuprindă
ca inima pe Tine să te-ncapă
din dăra roșie de sânge

- și chiar dacă ar cuprinde lumea
și-n flăcări dacă s-ar pface nebuna,
chiar dacă pe mine m-ar preda
știu că nimic n-ar realiza

căci, Tu, zi de zi sporit-ai
neputința mea,
necuprinderea Ta punând-o
în gândul meu cel smintit.

Tronează simplitatea

Deseori gândesc la ziua în care voi afla,
plin de uimire
cum tronează simplitatea
din care se trage lumea
rămasă așa
până acum
și de-a pururi
Ea

Samariteanca

Fântâna aceea de Tine m-a legat,
fântâna aceea la Tine m-a condus.
Dintre noi n-a fost nimeni, doar luciul
ei adânc
ca pupila curată în orbita pietrei
tremurând —

ea în ochii Tăi m-a purtat
și-n ei m-a ferecat.

Cuvintele femeii la fântână, spuse la plecare

Din momentul acesta ignoranța mea
ca o ușă s-a închis după mine,
ușă prin care Tu ai intrat
cunoscând tot ce eu nu cunosc —
și tăcând ai trecut atâtea ființe prin mine,
atâtea căi îndepărtate — și străzi
crescute din vetrele oamenilor.

7-9 mai 1999

Sanctitatea Sa Papa Ioan Paul al II-lea în România –

„Grădina Maicii Domnului”

Sanctitatea Sa ne-a adus în 1999, în Capitala României, prima țară de credință ortodoxă vizitată, binecuvântarea divină și căldura dătătoare de speranțe în mai bine

Salutul Sfântului Părinte adresat românilor,
în fața Catedralei Patriarhale

«Iar Dumnezeuul păcii să fie cu voi toți!» (Rm. 15.33)

„Mult iubiți Frați și Surori, doresc să vă salut cu cuvintele Apostolului Pavel către Romani pentru a vă manifesta afecțiunea mea și bucuria profundă pe care o simt aflându-mă împreună cu Beatitudinea Sa Patriarhul Teoctist, pentru prima dată în mijlocul vostru, aici în România. Vă mulțumesc pentru primirea voastră sărbătorească ce izvorăște din credința în Cel ce este mereu prezent acolo unde doi sau trei sunt adunați în numele meu: Isus Cristos, Domnul nostru (cf. Mt.18, 20).

Cristos însoțește dintotdeauna evenimentele Națiunii Române.

Cum să nu amintim, în fapt, că evanghelizarea și formarea primelor comunități creștine au coincis cu însăși formarea străvechiului și nobilului vostru Popor? Cum să nu relevăm cu recunoștință că Evanghelia a pătruns profund, încă de la începuturi, viața și obiceiurile sale, devenind izvor de civilizație și principiu de sinteză între diversele suflète ale culturii sale? Datorită credinței creștine, această țară, care este legată de memoria lui Traian și de romanitate, dar care evocă chiar în nume Imperiul Roman de Răsărit și civilizația bizantină, a devenit în decursul secolelor o punte de legătură între lumea latină și ortodoxie, ca și între civilizația elenă și popoarele slave.

Istoria credinței voastre este reprezentată semnificativ de picturile, prezente pe atâtea fațade ale bisericilor voastre care, cu toate vânturile și ploile, continuă să vestească iubirea lui Dumnezeu pentru oameni. Și Români, în condițiile istorice tragice, trecute și mai recente, au păzit cu curaj darul credinței creștine, rezistând unor violente persecuții și insidioase propuneri de a-și trăi viața fără Dumnezeu.

Mulțumind Domnului pentru multele mărturii luminoase, înflorite pe pământ românesc, formulez urări ca credința în Cristos să se înrădăcineze mereu mai mult în inimile voastre și să strălucească în viața voastră pentru a fi transmisă întreaga generațiilor viitoare.

Dragi Români, Domnul să însoțească drumul Poporului vostru spre al treilea mileniu creștin! El să trezească în inimile voastre planuri și speranțe de bine și să vă dăruiască forța pentru a construi civilizația iubirii, bazată pe justiție, pe solidaritate, pe angajarea pentru binele comun și pentru o conviețuire cu adevărat fraternă.

În special, urez ca o crescândă înțelegere între toți cei ce se onorează cu numele creștin – Ortodocși, Catolici de diverse rituri și Protestanți de diferite denumiri – să fie ferment de unitate și de concordie în interiorul Patriei voastre și în tot Continentul european.

Pacea lui Cristos să fie pururea cu voi!

Amin!

Cristos a înviat!”

„Misiunea ce caracterizează al treilea mileniu este aceea de a conlucra pentru a reda Europei etosul său cel mai profund și chipul său autentic”.

Din Declarația comună, semnată la Roma, în anul 2002,
de Sanctitatea Sa Papa Ioan Paul al II-lea și de Patriarhul României, Prea Fericitul Teoctist.

Fotografii: Rompres, 1999

